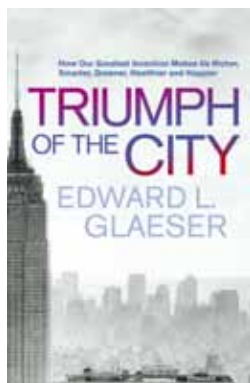

Boeken

Ruim een decennium geleden vroeg de bekende, aan Harvard verbonden econoom Edward Glaeser zich af of steden stervende zijn. Hoewel Glaeser inziet dat de kosten van zaken als congestie, vervuiling en criminaliteit in stedelijke agglomeraties erg hoog zijn, concludeert hij dat de schaalvoordelen (waaronder de omvang en diversiteit van afzet- en arbeidsmarkten) groter zijn. Steden zijn dus niet stervende. Tegenwoordig associeert Glaeser steden niet met problemen. Integendeel, ze vormen volgens hem vaak de oplossing. De titel van zijn in 2011 gepubliceerde boek 'Triumph of the city: how our greatest invention makes us richer, smarter, greener, healthier, and happier' laat wat dit betreft niets te raden over.

Het boek leest als een lange lofzang op de stad, een lofzang die zeker niet verveelt. Daarbij helpt het dat Glaeser zich niet beperkt tot zijn thuisland, de Verenigde Staten (VS). Vele steden, gelegen in alle uithoeken van de wereld, komen aan bod. Glaeser voert de lezer onder andere van Chicago naar Bangalore, van Kinshasa naar Milaan en van Tokio naar Rio. Ook maakt hij geregeld uitstapjes in de tijd. En verder kent het aantal thema's dat aan de orde komt een grote mate van diversiteit. Het ene moment wordt de opkomst en neergang van de auto-industrie in Detroit beschreven, een paar bladzijden later geeft Glaeser aan wat er goed is aan de sloppenwijken van Rio om vervolgens het geheim van goed bestuurde steden als Singapore en Gaborone in vier bladzijden uit te leggen. Vaak leidt dat tot prikkelende en inspirerende teksten, soms is het simpelweg te beknopt om een punt overtuigend te kunnen maken, maar het leest altijd als een trein.

Het boek is behalve een lofzang op de stad ook een aanklacht tegen de uitdijende stad naar de omgeving (*urban sprawl*). Het suburbanisatieproces in de VS – dat heeft geleid tot enorm uitgestrekte steden zoals Houston, Dallas en Phoenix – kan op weinig sympathie rekenen bij Glaeser. Dat veel Amerikanen er gaan wonen begrijpt hij niettemin volledig; hij woont er zelf ook. De huizen zijn er goedkoop, de scholen zijn er vaak beter, er is veel groen en voorzieningen zijn op een steenworp afstand beschikbaar. Het wonen op het platteland gaat echter, volgens Glaeser, door het vele gebruik van de auto en de grote vrijstaande en dus energievretende huizen gepaard met een grote uitstoot van CO₂. Dat het platteland vaak wordt geassocieerd met 'groen' is Glaeser een doorn in het oog. De stenen steden zijn juist veel groener, veel milieuvriendelijker en hebben een veel geringere ecologische voetafdruk, en dat kan volgens hem verder worden versterkt indien steden meer in de

Auteur **Edward Glaeser**

Titel **Triumph of the city: how our greatest invention makes us richer, smarter, greener, healthier, and happier**

Uitgeverij **Penquin Press**

Ruud Dorenbos

Senior onderzoeker bij het *Nicis Institute*

hoogte gaan bouwen. Het compacte wonen heeft daarbij, naast een relatief energiezuinige manier van leven, ook als voordeel dat er sprake zal zijn van meer persoonlijke contacten waaruit nieuwe innovatieve ideeën kunnen ontstaan.

Glaeser haalt ook uit naar het Amerikaanse overheidsbeleid. Een hypotheekrenteaftrek die de prijzen van de grote huizen in perifere gebieden kunstmatig laag houdt, lage brandstofprijzen die de automobilist niet aanzet tot minder gebruik en restricties op woningbouw. Volgens Glaeser allemaal bemoeienissen van de overheid die tegen het belang van de steden ingaan. En toch blijven die steden – ondanks het ontmoedigende overheidsbeleid – qua inwoners en qua bijdrage aan het bruto nationaal product groeien. Ziehier de *triumph of the city* in een notendop.

Valt er voor lokaal bestuurlijk en beleidsmakend Nederland ook nog wat te leren? Wat zijn bijvoorbeeld ingrediënten om van een stad een succes te maken? In ieder geval niet het investeren in gebouwen. Volgens Glaeser komt het opknappen van bepaalde wijken of het bouwen van een museum, conferentiecentrum of stadion niet ten goede aan de bewoners van steden maar juist aan de suburbane bewoners. Er wordt één ingrediënt door Glaeser genoemd dat wel voor elke stad werkt: investeren in onderwijs. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten. Studenten verwerven meer vaardigheden wat leidt tot een hogere productiviteit. Kwalitatief goede scholen trekken ook hogeropgeleide ouders aan, wat ook weer een positief effect heeft op de productiviteit. Het belang van kwalitatief goed onderwijs zou ook menig lokaal bestuurder in Nederland aan het denken moeten zetten. De economische toekomst van Nederland wordt bepaald door steden en het menselijk kapitaal dat in de steden woont en werkt. Al decennialang bemoeien steden zich echter niet of nauwelijks met de kwaliteit van het onderwijs in hun stad. Moet dit roer – mede geïnspireerd door Glaeser – niet langzamerhand om? Grote steden, in het bijzonder de G4, hebben inmiddels het belang van goed kwalitatief onderwijs in de eigen stad (her)ontdekt en prominent op de agenda geplaatst. Lokaal bestuurlijk en beleidsmakend Nederland kan dus zeker van dit boek leren. Enige terughoudendheid bij Glaesers lofzang is echter wel geboden. Van de stad gaan zonder twijfel grote positieve effecten uit zoals hogere productiviteitscijfers, een sterkere economische groei en een veel geringere ecologische voetafdruk. Maar dat de stad ons ook gezonder en gelukkiger zou maken overtuigt veel minder.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.